

Sygn. akt III AUa 58/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Krystyna Smaga
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2017 r. w Lublinie

sprawy G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 30 listopada 2016 r. sygn. akt VI U 1196/14

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Elżbieta Gawda Małgorzata Pasek Krystyna Smaga

III AUa 58/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. i ustalił G. K. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 16 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

G. K. urodziła się (...). Do śmierci matki mieszkała z ojcem w miejscowości B. P., gm. (...). Po śmierci matki, będąc uczennicą ósmej klasy szkoły podstawowej, zamieszkała na stałe w gospodarstwie rolnym siostry W. i jej męża H. małżonków A., w miejscowości K., gmina S..

H. i W. A. byli właścicielami trzech nieruchomości rolnych o łącznej powierzchni 8,78 ha. Zajmowali się hodowlą owiec w liczbie około 100-150 sztuk, krów, królików i drobiu. G. K. była zameldowana u siostry i pracowała w tym gospodarstwie w zamian za utrzymanie. Małżonkowie A. mieli troje młodszych od niej dzieci.

Po ukończeniu szkoły podstawowej G. K. uczyła się w (...) Szkole Zawodowej dla Pracujących (...) w S.. Do szkoły dojeżdżała 5 km autobusem. Na podstawie umowy o zatrudnienie robotnika młodocianego w celu nauki zawodu w okresie od 1 września 1973 roku do 18 czerwca 1977 roku zajmowała stanowisko ucznia-ślusarza w Kombinacie (...) w B. - Zakład Produkcyjny w S.. W wakacje nigdzie nie wyjeżdżała, całymi dniami pracowała w gospodarstwie. Po szkole wracała ok. godz. 13.00-14.00, spożywała posiłek, a następnie pracowała w polu. Rano wstawała przed godziną 6-tą i przygotowywała się do szkoły. Zimą przeważnie pracowała przy obrządki zwierząt, a latem pracowała w polu przy sadzeniu ziemniaków, kapusty, przerywce buraków, podczas wykopów zbierała ziemniaki. Pracowała w soboty i niedziele, a w ciągu tygodnia pracowała po szkole, co najmniej 4 godziny dziennie.

Wnioskodawczyni ukończyła zasadniczą szkołę zawodową w dniu 25 sierpnia 1976 roku. W dniu 18 października 1976 roku podjęła zatrudnienie w (...) Zakładach (...) w S.. W okresie między ukończeniem szkoły, a podjęciem zatrudnienia pracowała u siostry w gospodarstwie rolnym.

W dniu 15 lipca 2014 roku G. K. złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne.

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2014 roku organ rentowy odmówił przyznania świadczenia, wskazując, że do dnia rozwiązania umowy o pracę, tj. 30 listopada 2013 roku wnioskodawczyni udowodniła 29 lat 7 miesięcy i 6 dni stażu ubezpieczeniowego.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy, a także zeznań wnioskodawczyni oraz świadków E. M. i A. A.. Dokumenty nie były kwestionowane przez strony i nie budziły żadnych wątpliwości Sądu. Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawczyni i przesłuchanych świadków, gdyż są spójne i logiczne. Świadczenie, jako osoby obce dla wnioskodawczyni, swoje twierdzenia oparli na własnych obserwacjach pracy skarżącej.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 170 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 2 tej ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, kobieta ukończyła co najmniej 55 lat oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat.

Sąd Okręgowy zważył, że możliwość doliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresów pracy w gospodarstwie rolnym przewiduje art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887 z późn. zm.), w myśl którego przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również jak okresy składkowe: okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki; przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia oraz przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Oznacza to, że okresy te traktuje się jak okresy składkowe, o ile w czasie podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu rolników, tj. od dnia 1 stycznia

1978 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2003 roku, II UK 51/02, OSNPUSiSP 2004/7/127), a potem ubezpieczeniu społecznemu rolników (tj. od dnia 1 stycznia 1983 roku) - ubezpieczony opłacał składki na to ubezpieczenie albo mając ukończone 16 lat prowadził (tj. był rolnikiem przed dniem 1 lipca 1977 roku) lub pracował (tj. miał inny status niż rolnik przed dniem 1 stycznia 1983 roku, bo od tej daty rolnicy mieli obowiązek opłacania składek również za domowników) w gospodarstwie rolnym.

Sąd Okręgowy zważył, że w niniejszej sprawie okolicznością bezsporną pozostaje, iż G. K. w dniu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn dotyczących zakładu tj. w dniu 30 listopada 2013 roku miała ukończone 55 lat, okolicznością sporną pozostawało natomiast ustalenie czy posiadała staż ubezpieczeniowy wynoszący co najmniej 30 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja organu rentowego okazała się nieprawidłowa, co wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe. G. K. po ukończeniu 16 roku życia, w okresie przypadającym przed dniem 1 stycznia 1983 roku, pracowała w okresie wakacji od 1 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1974 roku (2 miesiące) i od 1 lipca 1975 roku do 31 sierpnia 1975 roku (2 miesiące) jako domownik w gospodarstwie rolnym swojej siostry. W tym czasie nigdzie nie wyjeżdżała, całe dni spędzała przy pracy w gospodarstwie. Taka sama sytuacja miała miejsce w okresie od ukończenia szkoły zawodowej w dniu 25 sierpnia 1976 roku do podjęcia zatrudnienia w dniu 18 października 1976 roku w (...) Zakładach (...) w S. (1 miesiąc i 23 dni). W ocenie Sądu Okręgowego, wobec faktu, iż wskazane wyżej okresy (5 miesięcy i 23 dni) są wystarczające do spełnienia spornej przesłanki posiadania przez G. K. stażu ubezpieczeniowego, wynoszącego co najmniej 30 lat, Sąd nie musiał pochylić się nad ilością i rodzajem prac wykonywanych przez wnioskodawczynię w ciągu roku szkolnego.

Łączny okres uprawniający G. K. do świadczenia przedemerytalnego, razem z okresem uznanym przez ZUS (29 lat, 7 miesięcy i 6 dni) wynosi 30 lat i 29 dni. Dlatego też spełnione zostały przesłanki konieczne do uzyskania świadczenia przedemerytalnego określone w art. 2 ust. 1 pkt 2) ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

W myśl art. 7 ust. 1 powoływanej ustawy, prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami. Wniosek w przedmiotowej sprawie wpłynął do organu rentowego 15 lipca 2014 roku i spełniał ustawowe kryteria. Zatem w sprawie niniejszej prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje od następnego dnia, tj. od 16 lipca 2014 roku.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 2 ust. 1 pkt 2 oraz art. 2 ust. 2 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez niezasadne uwzględnienie pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym a w konsekwencji przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego;
- 2) sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podnosił, że zaliczenie przez Sąd okresu pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym przypada na okres zatrudnienia w Kombinacie (...)
w B. Zakład Produkcyjny w S., który to okres został zaliczony przez organ rentowy jako okres składkowy w trybie art. 6 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 11 tej ustawy jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10 zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczenia uwzględnia się okres korzystniejszy.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W piśmie procesowym z dnia 21 sierpnia 2017 r. pełnomocnik wnioskodawczynie wnosił dopuszczenie dowodu z zaświadczenia Powiatowego Urzędu Pracy w R. i uwzględnienie do stażu pracy wnioskodawczynie okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 7 listopada 2003 r. do 6 listopada 2004 r.

Sąd Apelacyjny oddalił wniosek dowodowy, gdyż zaświadczenie o pobieraniu przez wnioskodawczynię zasiłku dla bezrobotnych we wskazanym okresie znajduje się w aktach ZUS (k. 21).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest w pełni uzasadniona. Sąd Okręgowy dokonał ustaleń sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, przez co dopuścił się naruszenia prawa materialnego, wskazanego w apelacji.

Sąd Okręgowy uwzględnił do stażu pracy skarżącej okres pracy w wakacje od 1 lipca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r. oraz od 1 lipca 1975 r. do 31 sierpnia 1975 r., przyjmując tym samym, że okres ten nie został uwzględniony przez stronę pozwaną przy ustaleniu stażu ubezpieczeniowego na dzień 30 listopada 2013 r. Tymczasem pozwany uwzględnił okres zatrudnienia wnioskodawczynie w Kombinacie (...) w B. Zakład Produkcyjny w S. od 1 września 1973 r. do 18 czerwca 1977 r., co wynika z raportu podlegania ubezpieczeniom społecznym (k. 35 akt ZUS). Okres powyższy został potwierdzony świadectwem pracy, znajdującym się w aktach kapitałowych wnioskodawczynie (k. 3) jak i dokumentacją znajdującą się w aktach osobowych (k. 63) i nie był przez pozwanego kwestionowany. Wnioskodawczynie była wówczas zatrudniona jako uczeń zawodu ślusarza.

Nie kwestionując faktu pracy wnioskodawczynie w gospodarstwie rolnym jej siostry od 17 września 1973 r. do 30 czerwca 1977 r., zaliczeniu do stażu pracy podlegały zatem okres od 19 do 30 czerwca 1977 r. (12 dni) – z mocy art. 10 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 2 ust. 2 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Doliczenie tego okresu daje w sumie staż wynoszący 29 lat 7 miesięcy i 18 dni (na dzień 30 listopada 2013 r.).

Jak słusznie podnosi organ rentowy nie jest możliwe podwójne zaliczenie okresu składkowego tj. pracy zawodowej wnioskodawczynie jak i pracy w gospodarstwie rolnym, gdyż art. 11 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyraźnie stanowi, że jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy. Bez wątpienia korzystniejszym okresem jest okres składkowy, czyli okres zatrudnienia skarżącej w Kombinacie (...) w B. Zakład Produkcyjny w S..

Przedłożony w postępowaniu apelacyjnym wniosek o zaliczenie do stażu pracy wnioskodawczynie okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 7 listopada 2003 r. do 6 listopada 2004 r. jest bezzasadny. Okolicznością bezsporną jest, że w tym okresie skarżąca pobierała zasiłek z Powiatowego Urzędu Pracy w R., co zostało wykazane zaświadczeniem, złożonym w postępowaniu przed organem rentowym. Okres ten został uwzględniony przez pozwanego, co wynika z raportu, potwierdzającego ubezpieczenie – k. 37 akt ZUS. Tym samym nie jest możliwe ponowne uwzględnienie powyższego okresu.

Reasumując wnioskodawczynie, na dzień 30 listopada 2013 r., nie udowodniła wymaganego 30-letniego stażu ubezpieczeniowego, zatem nie nabyła prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wyrok wydany przez Sąd Okręgowy narusza prawo materialne tj. art. 2 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, zatem podlega zmianie.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.